پەیامنێرەکان چۆن دیمەنەکانی خۆپیشاندانەکە دەگێڕنەوە

✍ ئا: ئەنوەر حەمەغەریب

هەروەك چۆن ڕۆژنامەنووسان و پەیامنێران لە ڕووماڵ و گواستنەوەی ڕووداوەکاندا ڕۆڵی سەرەکییان هەیە، بە هەمان شێوەش ئەوان دەتوانن باشتر ڕووداوەکان بگێڕنەوەو گوزارشت لەو دۆخەکە بکەن کە بە چاوی خۆیان و لە زوومی کامێراکانیانەوە وێنەیان گرتووە.

ڕۆژنامەنووس مەریوان حەسەن لە کەناڵی ئێن ئارتی، پێیوایە خۆپیشاندانە جەماوەرییەکەی پارساڵی سەیدسادق، ئەو پەیامەی ئاشکرا کردووە کە هێشتا لە دۆخی بەر لە ١٧ی شووباتداین. مەریوان دەڵێت " لە دوای خۆپیشاندانەکانی ١٧ی شوبات و دامرکاندنەوەی، دۆخێك لە هەرێمی کوردستان دروست بوو، زۆرێك پێیانوابوو کە سازکردنی خۆپیشاندان و نارەزایی ئاستەمە، بەڵام خۆپیشاندانەکەی سەیدسادق جارێکی تر ئەوەی سەلماند کە ناتوانرێت دەنگی نارەزایی و خۆپیشاندان کپ بکرێت، بەتایبەت لە سنووری پاریزگای سلێمانی، چونکە هەمان دۆخی سیاسی و کۆمەڵایەتیی پێش ١٧ی شوبات بەردەوام بوو، کە تا ئێستاش بەردەوامە".

مەریوان حەسەن باس لە تایبەتمەندییەکانی خۆپیشاندانەکەی سەیدسادق دەکات "تایبەتمەندیی خۆپیشاندانەکانی سەیدسادق لە چەند خاڵێکدا بوو، کە گرنگترینیان تەقینەوەی نارەزایی و تورەیی چەندین ساڵەی گەنجانی قەزاکە بوو لە ئاست فەرامۆشکردن و بێخزمەتگوزاری، سەرئەنجام سەیدسادق بە هێندەی پەراوێزخراویی

و فەرامۆشکردنی دەنگی ناڕەزایی بەرزکردەوە، بەڵام بەداخەوە وەك هەموو خۆپیشاندانەکانی تر، دەبێت خەڵکی تێدا ببنە قوربانی. خاڵێکی تر بریتی بوو لە ناچارکردنی بەرپرسانی ئیداریی قەزاکە بە دەستلەکارکیشانەوە، کە پێم وابێت لە خۆپیشاندانەکانی تری کوردستاندا کەموێنە بوو، سێ بەرپرسی ئیداریی قەزاکە ناچار بن واز لە پۆستەکانیان بهێنن".

ئیبراهیم حەمەساڵح، پەیامنێری کەناڵی سپێدە، ئاماژە بە توڕەیی گەنجانی شار دەکات و وێنەی خرۆشانی ئەوان دەگێڕێتەوە "یەکەم ڕۆژی خۆپیشاندانەکەی سەیدسادق، وەك ئەرکێکی ڕۆژنامەنووسی و بۆ ڕووماڵکردنی خۆپیشاندانەکان، هەر لە سەرەتای دەستپێکردنیەوە لەناو بازاڕ ئامادە بووین. گەنج و لاوە تورەکانی شار لە چەند چرکەیەکی کەمدا و بە لێشاو ڕژانە سەر شەقام لە نزیك فولکەی مرووروەکان و پەیکەرەکەی وەلیدێوانە کە دەکاتە چەقی بازاڕی شار. یەکەم دروشمی خۆپیشاندەران کە وەك ئەرشیف بە تۆمارکراوی لامانە، بریتی بوو لە (چیتانەوێت

گەنجەکان، لابردنی قائیمقام). بە دەنگێکی بڵند کەسێکیان دەیگوت و ئەوانی تر بە یەکجار دەیان گوتەوە. لە دەنگ و ڕەنگیاندا تووڕەیی و بێزارییەکی زۆر دەبینرا. پاش کەمێك لە وەستان لەو جێگایە، چەند گەنجێك هەستان بە دابەشکردنی دروشم و لافیتەکان، ئەو لافیتەی کە دروشمی" کوا زانکۆ و پەیمانگاکەمان"ی لێ نووسرابوو. دەشەکایەوە. خۆپیشاندەران بە لیشاو بەرەو شەقامی سەرەکیی سلێمانی بەڕێکەوتن، پاش ئەوەی گەیشتنە شەقامەکانی دەروازەی شار، شەقامەکەیان داخست و هیچ ئۆتۆمبێلێك نەیدەوانی بە شەقامەکەدا تێپەڕ ببێت".

بە وتەی ئیبراهیم، دەنگۆی هێنانی هێز لە دەرەوە، زۆرتر گەنجانی خۆپیشاندەری تووڕە کردووە "تا کاتژمێر ١٢ هێزی پۆلیسی چالاکییە مەدەنییەکان لەو ناوە دەبینران، بەبێ دروستبوونی هیچ ڕووبەڕووبوونەوەیەك لە نێوان پۆلیس و خۆپیشاندەران، خۆپیشاندان بەردەوام بوو. دەنگۆی هێنانی هێز لە دەرەوە، خۆپیشاندەرانی نیگەران کرد، بۆیە پاش نیوەڕۆ هەندێك گرژی دروستبوو، بەو هۆیەشەوە چەند کەسێکی خۆپیشاندەر بریندار بوون".

لەگەڵ هاتنی هێزێکی زۆری چەکدار، ئیدی گرتن و ڕاوەدوونان دەستی پێکرد. ئەو هێزە چەکدارە لەگەڵ دەستڕێژی گوللـەدا، کۆڵان بە کۆڵان بە شوێن خۆپیشاندەراندا دەگەڕان. پەیامنێرەکەی سپێدە ئەو دیمەنانە دەگێڕێتەوە و دەڵێت "چەکبەدەست و هێزە ئەمنییەکان، هەر بەردەوام بوون لەسەر کاری خۆیان و کۆڵان بە کۆڵان بەدوای ئەو کەسانەدادەگەڕان کە بەشدارییان لە خۆپیشاندانەکەدا کردبوو، هەموو کوچە و کۆڵانەکان جمەی دەهات لە هێز و چەك و لوولەی تفەنگ. ئەم هەڵوێست و کارانەی هێزە ئەمنەییە چەکبەدەستەکان، ئەوەندەی تر هاووڵاتیانی نیگەران کرد. لەگەڵ ئاوابوونی خۆری ئەو ڕۆژە کە ڕۆژی یەکەمی خۆپیشاندانەکان بوو، ئەو هێزە دەستیان دایە گرتن و قۆڵبەستکردنی چالاکوانان و کەسە دیارەکانی بەشداربووی خۆپیشاندانەکە، ئەو شەوە دەیان کەسیان لە بەشداربووان دەستگیر کرد".

سەروەت مەولوود، پەیامنێری کەناڵی ئاسمانیی پەیام، باس لەوە دەکات کە ساڵانێك بوو خەڵکی قەزای سەیدسادق بەدەست نەبوونی خزمەتگوزارییە سەرەتاییەکان و نەبوونی زانکۆ و پەیمانگا و باخچە و شوێنە گشتییەکانەوە دەیانناڵاند, بۆ ئەم مەبەستەش چەندین جار ڕێگای داواکاریی پێویست و هەڵمەتی کۆکردنەوەی ئیمزا بۆ کردنەوەی زانکۆ و خۆپیشاندانی مەدەنییانەیان گرتە بەر, بەڵام بێ سوود بوو, هەر بۆیە تەواوی ئەم کەم و کوورییانەیان بە خەمساردیی بەرپرسانی ئیداریی شارەکە دەزانی و هەوڵی گۆڕینی بەرپرسانیی شارەکەیان دا, ئەمەش لە ڕێگای خۆپیشاندانێکەوە کە لە (٢٠١٤/١/٢) دەستی پێ کرد و ماوەی سێ ڕۆژی خایاند.

سەروەت دەڵێت "خۆپیشاندانەکە هاوکات بوو لەگەڵ ڕاگەیاندنی بەپارێزگابوونی هەڵەبجە و خەڵکی پێیان وابوو ئەگەر سەیدسادق بخرێتە سەر هەڵەبجە، بە تەواوی

پشتگوێ دەخرێن. خۆپیشاندانەکە لە چەقی بازاڕەوە دەستی پێکرد و ڕێگای سلێمانی-سەیدسادقیان داخست, بەمەش ڕێگای چەند شارێکی تریش داخرا و جووڵەی ئۆتۆمبێل ڕاگیرا".

خۆپیشاندان بەو جۆرە بەردەوام بوو تا کاتژمێر (٢)ی پاش نیوەڕۆ، بەبێ توندووتیژی. دواتر لە ڕۆژئاوای شارەوە بە هێزی چالاکیە مەدەنییەکان و لە ڕۆژهەڵاتیشەوە بە پۆلیسی محەلی، هێرش کرایە سەر خۆپیشاندەران و هەوڵی بڵاوە پێ کردنیان درا, بەمەش ڕق و تووڕەیی خەڵك پەرەی سەند و بە گژ هێزە ئەمنییەکاندا چوونەوە و پێکدادانی توند لە نێوان هەردوو لادا ڕووی دا. چەندین ئۆتۆمبێل زیانیان لێکەوت, پاشان لەلایەن هێزەکانی ئاسایشەوە هەوڵی هێورکدنەوەی بارودۆخەکە درا و بە دوورخستنەوەی پۆلیسی چالاکیە مەدەنییەکان بارودۆخەکە بۆ ماوەیەك ئاسایی بووەوە و جادە و ڕێگا و بانەکانیش پاککرانەوە, بەڵام خۆپیشاندان هەر بەردەوام بوو. خۆپیشاندەران بەرەو قائیمقامیەتی سەیدسادق بەڕێکەوتن و هێرشیان کردە

سەر بینای قائیمقامیەت، پێیان وابوو قائیمقام لەوێیە و گوێیان لێ ناگرێت. پاشان لەلایەن پۆلیسەوە تەقە بەسەر خۆپیشاندەراندا کرا، پاشان هێزێکی بەرگری و فریاکەوتن هاتن و بە تەقەکردن هەوڵی بڵاوەپێکردنی خۆپیشاندەرانیان دا، ئەنجامی ئەو تەقەکردنانەشدا شەهیدبوونی (بڕیار حەسەن)ی لێکەوتەوە و شەوەکەشی دەیان گەنجی شار دەستبەسەر کران و چەندینی تریش نەیان دەوێرا لە ماڵی خۆیان بنوون، بەم شێوەیە کۆتایی بە خۆپیشادانی ڕۆژی یەکەم هات".

سەروەتی پەیامنێری کەناڵی ئاسمانیی پەیام، ڕۆژی دووەمی خۆپیشاندانەکە دەگێڕێتەوە و دەڵێت "پاش بەخاك سپاردنی شەهید (بڕیار) لە سەرقەبرانەوە خۆپیشاندانی ڕۆژی دووەم دەستی پێکرد و خۆپیشاندەران جگە لە سووربوون لەسەر داواکارییەکانیان، داوای ڕزگار کردنی گیراوانیان دەکرد. پاش دروستکردنی فشارێکی زۆر، ژمارەیەك لە خۆپیشاندەران ئازاد کران، ئەمەش جێگەی قبووڵی خۆپیشاندەران نەبوو، هەر بۆیە دووبارە پێکدادان ڕوویدایەوە و خۆپیشاندەران بە بەرد و هێزە ئەمنییەکانیش بە گازی فرمێسکرێژ و گوللـەی پلاستیکی و ئاو و فیشەکەوە ڕووبەڕووی یەك بوونەوە. دەیان هاووڵاتی و پۆلیس بریندار بوون. ڕاگەیاندکارانیش لەم توندووتیژییە بێ زیان نەبوون و چەندین ڕۆژنامەنووس بریندار بوون. بەم جۆرە و لە ئێوارەدا، کۆتایی بە ڕۆژی دووەمیش هات".

سەروەت باس لە ڕۆژی سێیەمی خۆپیشاندان و خرۆشانی قوتابیانی شار دەکات "ڕۆژی سێهەمیش لەلایەن خوێندکارانەوە خۆپیشاندان دەستی پێکرد بە مەبەستی گۆڕینی بەڕێوەبەری پەروەردەی سەیدسادق. پاش وەرگرتنی داواکەیان لەلایەن بەرپرسانی پەروەردەییەوە، خوێندکاران گەڕانەوە و لەبەردەم بینای قائیمقامیەتدا

سێبارە پێکدا هەڵپژان ڕووی دا و خۆپیشاندەران ڕژانەوە سەر شەقام و توندووتیژیی لێکەوتەوە، بە جۆرێك کە دوو هاووڵاتی بە گوللـە بریندار بوون و دەیان هاووڵاتی و پۆلیس و ڕۆژنامەنووس بریندار بوون".

یوسف عەبدوڵڵا، ئەوکات پەیامنێری کوردستان تی ڤی بوو لە شارەکە، دەڵێت: "بەیانی خۆپیشاندان دەکەین بۆ لابردنی بەرپرسە گەندەڵەکان"، ئەمە ئەو نامەیە بوو شەوێك پێش خۆپیشاندانەکە بۆم هات، ئەوکاتە پەیامنێری کوردستان تی ڤی بووم لە سەیدسادق و شارەزوور و پێنجوێن.

ئەو سەرسامیی خۆی بە خۆپیشاندانەکە نیشان دەدات "بە قەرەباڵغییەکەی سەرسام بووم. بەشدارانی خۆپیشاندانەکە زۆرینەیان گەنج بوون. بەهۆی بەرفراوانییەکەی و جۆری داواکارییەکان، هێندە پێشبینیی ئەوە دەکرا ئەنجامی باشی هەبێت و وەڵامی داواکارییەکانیان بدرێتەوە، ئەوەندە چاوەڕوانی ئەوەی لێ نەدەکرا کە توندووتیژی و کوژرا و برینداریی لێبکەوێتەوە".

یوسف دیمەنی تووڕەبوونی گەنجانی سەیدسادق باس دەکات و دەڵێت "پاش ڕۆیشتن و دروشم وتنەوە و بەرزکردنەوەی لافیتە، بە دار و بەرد و بلۆك و ئەو شتانەی لەودەوروبەرەدابوون، ڕێگای سەرەکیی هاتنە ناوەوەیان بۆ شارەکە داخست و لەسەر جادەکە ئاگریان کردەوە".

دوای ماوەیەك هێزێکی ئەمنی دەرکەوتن و هەوڵی بڵاوەپێکردنی خۆپیشاندەرانیان دەدا، لەئەنجامدا ڕووبەڕووبوونەوە (شەڕە بەرد) لەنێوان هێزەکە و خۆپیشاندەراندا ڕوویدا، هەر لەوکاتەدا و لەو شوێنەدا، دوو گەنجی خۆپیشاندەریان نیشاندام کە بە بەرد سەر و ناوچاوانیان شکابوو و لێدوانیانم وەرگرت".

یوسف ئاماژەی زیارت دەدات "توندووتیژییەکان پەرەیان سەند و ئاڵۆزی دروستبوو. ئەوەی من گوێم لێی بوو لەگفتوگۆی نێوان خۆپیشاندەران و ئاسایش و پۆلیس لەناو بازنەی خۆپیشاندانەکەدا، ئەوەبوو ئەو هێزەی هێنرابوون بۆ بڵاوەپێکردنی خۆپیشاندەران، بکشێنەوە.

خۆپیشاندەران بەرەو بینای قایمقامیەت ڕۆیشتن و بیناکەیان بەردباران کرد، دوای نزیکەی نیو سەعات لە بەردباران کردنی بەردەوام، هێزە ئەمنییەکان بە تەقەکردن هاتنە دەرەوەی بیناکە و ڕووبەڕووی خۆپیشاندەران بوونەوە.

دوای شەهیدبوونی بڕیار، بارودۆخی شار زۆر ئاڵۆز و شێواو بوو. لە ڕۆژی دووەم خۆپیشاندانەکە بە یەکجاری سیمای گشتیی پێوە دیاربوو، زۆرینەی خەڵك بەشدارییان کرد، قوتابیان و خوێندکاران لەگەڵ گەنجانی شار، زۆرینەی خۆپیشاندەرەکانیان پێکهێنابوو، زۆترین فشاریان دەکرد. بەهۆی بەرفراوانیی خۆپیشاندانەکە و کاریگەرییەکانی، دەنگدانەوەی گەورەی بەخۆیەوە بینی".